

กรณีการต่อทะเบียนรถที่ยังค้างชำระค่าปรับ ตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522
กรมขนส่งทางบกสามารถระงับการออกหลักฐานแสดงการเสียภาษีประจำปี (ป้าย
วงกลม) ฉบับจริง ได้หรือไม่ ? (ผลของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.
2565 ต่อมาตรา 140และ 141 ของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522)

The case concerning the payment of annual car's tax which unpaid of
fine penalty according to the Traffic Act B.E 2522, that the Department
of Land Transport can suspend issuing the tax payment document or
not? (the effect of the Regulatory Offences Act B.E. 2565 to Section 140
and 141 of the Traffic Act B.E 2522)

ภาณุมาศ ขัดเงางาม* ศศิธร อินโต*ถวัลย์ รุยาพร*โสภณ เจริญ**

Panumas Kudngaongarm* Sasiorn Intho** Sophon Thawal Ruyaporn***

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายกับการบริหาร มหาวิทยาลัยเกริก*

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม**

Doctor of Philosophy Program Department of Law and Administration Krirk University*

Faculty of Law Sripatum University**

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ สะท้อนจากปัญหา ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เกี่ยวกับการที่ผู้ได้รับ
ใบสั่ง ในความผิด พระราชบัญญัติจราจรทางบก ไม่ไปชำระค่าปรับตามที่กำหนด จึงเป็นปัญหาที่
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พยายามแก้ไข ในปัญหาดังกล่าวแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ยังคงมีใบสั่งที่
ค้างชำระค่าปรับ เป็นจำนวนมาก ในขณะที่ประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าว มีการรัฐประหารยึดอำนาจ
การปกครองโดยทหาร ประเทศไทยจึงตกอยู่ภายใต้การปกครองโดยระบอบเผด็จการ และตั้งตนเอง
ขึ้นมาปกครองประเทศภายใต้ชื่อว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และในเวลาดังกล่าว ได้มีการออก
คำสั่ง โดยหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๔/๒๕๖๐ เรื่องมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการ
บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก โดยมีสาระสำคัญ ให้กรมขนส่งทางบกปฏิเสธการออก
หลักฐานอันเป็นการเสียภาษีประจำปีแก่รถยนต์ที่ถูกใบสั่ง และยังไม่ดำเนินการชำระค่าปรับจนกว่าจะมี
การชำระ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ เป็นต้นมา ต่อมาได้มี พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็น
พินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้ความผิดทุกชนิดที่มีโทษปรับสถานเดียว เป็นความผิดทางพินัย และให้
ดำเนินการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ อีกทั้ง กำหนดวิธีการดำเนินการ ขั้นตอนทางกฎหมายไว้อย่าง
ชัดเจน ซึ่งมีผลเป็นแก้ไข คำสั่งฉบับดังกล่าวของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นั้นด้วย ดังนั้น
สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมขนส่งทางบก จึงไม่สามารถดำเนินการกับประชาชนตามคำสั่งของ
หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ออกมาในปี ๒๕๖๐ ได้อีกต่อไป

คำสำคัญ: กรณีการต่อทะเบียนรถที่ยังค้างชำระค่าปรับ; พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522

Abstract

This academic article reflects the problem of the Royal Thai Police Office could not enforce the unpaid tickets of the unperformed people who committed against traffic laws. There are still the big numbers of the unpaid tickets remain in each year. In the meantime, (2017) Thailand was ruled by junta under the name of “the National Council for Peace and Order”. And by the National Council for Peace and Order, the Order number 14/2560 was enacted an enforced in order to solve this problem since then. The main issue of this Order was, the owner of the car which was charged against traffic laws and received the ticket, who did not perform the fine penalty, the Department of Land Transport will suspend issuing the tax payment document for unperformed car’s owner. Later (2022), a new Act named the “Regulatory Offences Act B.E. 2565 (2022)” has been enacted which regulated to enforce all laws that provided criminal penalty only fine must be reregulated as mentioned in this Act. Moreover, this Act also provides the details of legal regulatory procedure to be implemented. Therefore, the Royal Thai Police Office and the Department of Land Transport could not enforce the Order number 14/2560 issued by the National Council for Peace and Order anymore.

Keyword: The case concerning the payment of annual car’s tax which unpaid

บทนำ

ปัญหาการค้างชำระค่าปรับตามใบสั่ง ในความผิดเกี่ยวกับความผิดจราจร ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมียอดค้างชำระค่าปรับ ต่อปีเป็นจำนวนมาก ที่ไม่สามารถ ควบคุมหรือบังคับการไม่ดำเนินการชำระ ค่าปรับ ของผู้ขับขี่ หรือเจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถที่ได้รับใบสั่งตามมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 (ราชกิจจานุเบกษา, 2522, น. 1) นั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีความพยายาม แก้ไข ปัญหาดังกล่าวมาโดยลำดับ แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก จนมาในปี พ.ศ. 2562 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 12 มาตรา 140 และ มาตรา 141 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถซึ่งได้รับใบสั่งไม่ปฏิบัติตามมาตราที่เกี่ยวข้องดังกล่าว โดยกำหนดให้อำนาจหน้าที่ เจ้าพนักงานจราจร และนายทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ หรือกฎหมายว่าด้วยขนส่งทางบก มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการ ตามที่กฎหมายกำหนดได้ โดยในสาระสำคัญ กำหนดให้นายทะเบียนที่มีหน้าที่รับชำระภาษีประจำปี กรณีเมื่อมีการยื่นขอ ต่อทะเบียนชำระภาษีประจำปี รถคันที่ ยังติดค้างไม่มีการชำระค่าปรับ ให้นายทะเบียน ออกหลักฐานชั่วคราวแทนการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี จนกว่าจะมีการชำระค่าปรับ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 (ราชกิจจานุเบกษา, 2565, น. 25) โดยมีสาระสำคัญ เปลี่ยนแปลงโทษการปรับ เป็นการปรับเป็นพินัย ไม่ถือว่าโทษการปรับเป็นโทษทางอาญา (ราชกิจจานุเบกษา, 2522, น. 1) ซึ่งแต่เดิมกฎหมายกำหนดให้ โทษปรับ เป็นหนึ่งในโทษทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลง ต่ออำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานจราจรและนายทะเบียน ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 12 พ.ศ 2562 และมีผลกระทบต่อประชาชนเป็นวงกว้าง

บทความนี้ จะกล่าวถึง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ ของนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ของกรมการขนส่งทางบก ที่ จะ สามารถ ระวังการออกหลักฐานแสดงการเสียภาษีประจำปี ซึ่งโดยปกติประชาชน เมื่อมีการ ยื่นขอชำระ ภาษีประจำปีสำหรับรถยนต์ของตนแล้ว ก็จะได้หลักฐาน อันเป็นเครื่องหมาย แสดงการเสียภาษีประจำปี แต่ด้วยเหตุที่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติจราจรทางบก เมื่อปี 2562 ดังกล่าว ได้ให้อำนาจ นายทะเบียนให้ออกหลักฐานชั่วคราวแทนการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี ให้แก่เจ้าของรถ หรือตัวแทนเจ้าของรถ เมื่อมีการชำระภาษี ที่ยังค้างชำระค่าปรับตามใบสั่ง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จนกว่าจะได้มีการชำระค่าปรับ ว่าจะยังคงสามารถดำเนินการเช่นนั้นต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งในที่นี้ จะกล่าวถึงเฉพาะ กรณีอำนาจของเจ้าพนักงานจราจรและของนายทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ของกรมการขนส่งทางบก ที่ปรากฏใน พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2562 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 14/2560 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 141/1

ความเดิมตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 12 พ.ศ 2562 / คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 14/2560 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 141/1

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ว่าปัญหาการที่ผู้ได้รับใบสั่งของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ไม่นำพาต่อการไปดำเนินการชำระค่าปรับตามใบสั่งฯ ภายในระยะเวลา ที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนการไม่นำพาต่อการแก้ไขให้เป็นไปตามใบสั่งฯ มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งบางความผิด เป็นเพียงความผิดเล็กน้อย หรือก่อนหน้านั้นเรียกว่าเป็นความผิดลหุโทษ คือมีโทษปรับ ไม่เกิน 1,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 เดือน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีความพยายามที่จะให้มีการบังคับใช้กฎหมาย ต่อบุคคลที่ละเมิด ไม่ดำเนินการชำระค่าปรับ ตามใบสั่งฯ อย่างมีประสิทธิภาพ มาเป็นเวลานาน โดยนำไปผูกโยงกับการเสียภาษีของยานพาหนะ ที่ได้รับใบสั่งฯ แล้วไม่ไปดำเนินการชำระค่าปรับตามใบสั่งฯ นั้น กับกรมการขนส่งทางบก โดยให้มีการระงับหรือชะลอ การออกหลักฐานแสดงการเสียภาษี ซึ่ง ยานพาหนะ โดยเฉพาะรถยนต์ จะต้องมีการเสียภาษีเป็นประจำทุกปี หากมีฉะนั้นแล้ว จะต้องถูกปรับเพิ่มเติม กรณีที่ไม่มีการเสียภาษีประจำปี ซึ่งดูเหมือนจะเป็นทางออกทางเดียว ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะบังคับกับเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถ ที่ฝ่าฝืนไม่ชำระค่าปรับ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจาก มี

ความเห็นคัดค้านต่อกรณีดังกล่าว จากส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการกลั่นกรองการออกกฎหมาย ทั้งนี้ เนื่องจากว่า ในขณะนั้น โทษปรับเป็นโทษทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา ส่วนการ ที่ประชาชน ที่ไปดำเนินการ ชำระภาษีประจำปีของยานพาหนะของตน ก็ย่อมจะต้อง ได้รับเอกสารหลักฐานการเสีย ภาษี (ป้ายวงกลม) ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือเป็นคนละกรณี กับการกระทำความผิดทางอาญา ทั้งที่เป็น เพียงข้อกล่าวหาและยังไม่มี การพิสูจน์ความผิดทางศาลแต่อย่างใด ดังนั้น จะเอาการกระทำความผิด ทางอาญา ตามใบสั่งของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มาบังคับใช้ ในกรณีดังกล่าว เพื่อให้ประชาชน ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของ หรือครอบครองยานพาหนะ เมื่อมาดำเนินการชำระภาษีแล้ว กลับไม่ได้รับเอกสาร การชำระภาษีประจำปีนั้น ย่อมไม่ถูกต้องและได้มีตรรกะทางกฎหมายให้กระทำการเช่นนั้นได้ อีกทั้ง ยังอาจจะเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญอีกทางหนึ่งด้วย ส่วนการที่สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ จะไปดำเนินการกับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ที่ไม่ไปดำเนินการชำระค่าปรับ นั้น ก็เป็นเรื่อง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่จะหามาตรการทางกฎหมายบังคับต่อไป หากได้เกี่ยวกับธุรกรรมของ กรมการขนส่ง ในการที่มีหน้าที่จะต้องออกเอกสารหลักฐานการชำระภาษีประจำปีให้แก่ประชาชน เช่นเดียวกับการที่เจ้าหน้าที่ได้รับชำระหนี้ แล้วเจ้าหน้าที่ย่อมมีหน้าที่ที่จะออกหลักฐาน แสดงการชำระหนี้ นั้น ให้แก่ลูกหนี้ หากมีฉันทันแล้ว ลูกหนี้มีสิทธิ์ที่จะยึดหน่วงการชำระหนี้ได้ และไม่ถือว่าเป็นผู้ผิดนัด ชำระหนี้

อย่างไรก็ตาม ต่อมาในปี พ.ศ. 2562 ในสมัยของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็น นายกรัฐมนตรี ได้มีการแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2562 โดยได้มีการ แก้ไขในสาระสำคัญในมาตรา 140 และ 141 (ราชกิจจานุเบกษา, 2522, น. 1) ดังต่อไปนี้

มาตรา 140 “เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานจราจร ไม่ว่าพบด้วยตนเอง หรือโดยการใช้เครื่องอุปกรณ์ หรือ โดยวิธีการอื่นใดว่า ผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง ที่เป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือนและมีโทษปรับ เจ้าพนักงานจราจรจะกล่าวตักเตือนหรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ผู้นั้นชำระ ค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้

ในกรณีเจ้าพนักงานจราจรที่ออกใบสั่งไม่พบตัวผู้ขับขี่ ให้ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถ ที่ผู้ขับขี่สามารถเห็นได้ง่าย หากไม่สามารถติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ส่งใบสั่ง พร้อมด้วยพยานหลักฐานโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของรถหรือผู้ ครอบครองรถเพื่อให้ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดในใบสั่งนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้ บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรพบการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง แต่ไม่อาจทราบตัวผู้ขับขี่ด้วย โดยอนุโลม

เกณฑ์การกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบและแบบของใบสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ เป็นไปตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนด”

มาตรา 140/1 “เมื่อเจ้าพนักงานจราจรได้ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถหรือส่งใบสั่งทางไปรษณีย์ตาม มาตรา ๑๔๐ วรรคสองและวรรคสาม แล้ว ให้ถือว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งเมื่อพ้น กำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถหรือส่งใบสั่งทางไปรษณีย์ดังกล่าว เว้นแต่ จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับหลังจากวันนั้น เมื่อเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถได้รับ ใบสั่งดังกล่าวแล้ว ให้สันนิษฐานว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถนั้นเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ ระบุในใบสั่ง เว้นแต่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถจะได้แจ้งต่อพนักงานสอบสวนภายในสามสิบวันนับ แต่วันที่ได้รับใบสั่งว่าผู้อื่นเป็นผู้ขับขี่ และผู้นั้นยอมรับว่าตนเป็นผู้ขับขี่ หรือในกรณีที่ไม่มีผู้โดยยอมรับว่า เป็นผู้ขับขี่ เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถซึ่งไม่ใช่นิติบุคคลจะต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานสอบสวน เชื่อได้ว่าตนเองมิได้เป็นผู้ขับขี่นั้น” มาตรา 140/2 “ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรได้กล่าวตักเตือนหรือ ออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ผู้ใดตามมาตรา ๑๔๐ แล้ว หากเจ้าพนักงานจราจรเห็นว่าผู้ขับขี่ผู้นั้นอยู่ในสภาพที่ หากให้ขับรถต่อไปอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่น ให้เจ้าพนักงาน จราจรมีอำนาจยึดใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ดังกล่าว หรือบันทึกการยึดใบอนุญาตขับขี่ด้วยวิธีการทาง ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือระงับการใช้รถเป็นการชั่วคราวเพื่อมิให้ผู้ขับขี่นั้นขับรถ และให้เจ้าพนักงานจราจร คืนใบอนุญาตขับขี่ หรือยกเลิกการบันทึกการยึดใบอนุญาตขับขี่ด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือยอมให้ผู้ขับขี่ขับรถได้เมื่อผู้ขับขี่ผู้นั้นอยู่ในสภาพที่สามารถขับรถต่อไปได้หรือเมื่อเจ้าพนักงานจราจร แน่ใจว่าผู้ขับขี่จะไม่ขับรถในขณะที่อยู่ในสภาพดังกล่าว ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และอธิบดีกรมการขนส่งทางบกร่วมกันกำหนด”

มาตรา 140/3 “ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรพบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะ ต้องห้ามในการได้รับใบอนุญาตขับขี่ ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจยึดใบอนุญาตขับขี่ หรือบันทึกการ ยึดใบอนุญาตขับขี่ด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ขับขี่ผู้นั้น โดยแจ้งการสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ พร้อมด้วยเหตุผลในการสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ให้ผู้ขับขี่ดังกล่าวทราบ พร้อมทั้งมอบหลักฐานการสั่งยึด ใบอนุญาตขับขี่นั้นให้แก่ผู้ขับขี่ไว้เป็นหลักฐาน

ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรยึดใบอนุญาตขับขี่ตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำบันทึกการ ยึดใบอนุญาตขับขี่ และให้ส่งบันทึกนั้นพร้อมด้วยใบอนุญาตขับขี่ของบุคคลดังกล่าว ไปยังนายทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก เพื่อให้นายทะเบียนดำเนินการตาม กฎหมายต่อไป”

มาตรา 141 “เมื่อผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งตามมาตรา ๑๔๐ แล้ว ให้ชำระ ค่าปรับภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบสั่ง ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ชำระค่าปรับโดยการส่งธนาคาหรือการส่งตัวแลกเงินของธนาคารโดยทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนส่งจ่ายให้แก่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พร้อมด้วยสำเนาใบสั่งไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่ง หรือโดยวิธีการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเครดิต หรือวิธีการอื่น โดยผ่านธนาคารหรือหน่วย บริการรับชำระเงิน ตามจำนวนที่ระบุไว้ในใบสั่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

(๒) ชำระค่าปรับที่สถานีตำรวจ โดยชำระตามจำนวนที่กำหนดไว้ในใบสั่งหรือตามจำนวนที่พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบ และในกรณีนี้ ให้พนักงานสอบสวนทุกท้องที่มีเขตอำนาจในการเปรียบเทียบปรับได้ทั่วราชอาณาจักร

เมื่อผู้ได้รับใบสั่งได้ชำระค่าปรับครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้คดีเป็นอันเลิกกัน”

มาตรา 141/1 (ราชกิจจานุเบกษา, 2522, น. 1) “ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถซึ่งได้รับใบสั่งไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔๑ ให้เจ้าพนักงานจราจรและนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้เจ้าพนักงานจราจรตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรขึ้นไปมีหนังสือแจ้งการไม่ปฏิบัติตามใบสั่งและจำนวนค่าปรับที่ค้างชำระให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดชำระค่าปรับตามที่ระบุในใบสั่ง และให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทำการชำระค่าปรับที่ค้างชำระด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมาตรา ๑๔๑ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถแล้วแต่กรณี ณ ภูมิลำเนาของผู้นั้น ทั้งนี้ ตามแบบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดและให้ถือว่าผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถได้รับแจ้งเมื่อพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่ง

(๒) ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถคันใดไม่ชำระค่าปรับตาม (๑) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) ให้เจ้าพนักงานจราจรแจ้งจำนวนค่าปรับที่ค้างชำระพร้อมหลักฐานตาม (๑) ไปยังนายทะเบียน และให้นายทะเบียนตรวจสอบข้อมูลและแจ้งให้ผู้มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นทราบ เพื่อไปชำระค่าปรับที่ค้างชำระภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าผู้มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีเป็นเพียงตัวแทนเจ้าของรถ ให้ผู้มาติดต่อแจ้งให้เจ้าของรถทราบเพื่อไปชำระค่าปรับภายในระยะเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้นายทะเบียนรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นไว้โดยออกหลักฐานชั่วคราวแทนการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถแทน

หลักฐานชั่วคราวตามวรรคหนึ่งให้ใช้แทนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีโดยให้มีอายุสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้ออกให้

(ข) ในกรณีที่เจ้าของรถได้ชำระค่าปรับที่ค้างชำระครบถ้วนภายในระยะเวลาตามที่กำหนดใน (ก) ให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถนำหลักฐานแสดงการชำระค่าปรับที่ได้รับจากเจ้าพนักงานจราจรมาแสดงต่อนายทะเบียนเพื่อให้ออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้น

(ค) ในกรณีที่เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถที่ได้รับหนังสือแจ้งตาม (ก) ประสงค์จะชำระค่าปรับในวันที่มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีให้นายทะเบียนมีอำนาจรับชำระค่าปรับตามจำนวนที่ค้างชำระแทนได้ โดยให้นายทะเบียนรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นและออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถ

(ง) ในกรณีที่เจ้าของรถไม่ชำระค่าปรับที่ค้างชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดใน (ก) ให้เจ้าพนักงานจราจรแจ้งนายทะเบียนในสังกัดการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้น และแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถผู้ใดเห็นว่า ตนมิได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถนั้น ให้ทำหนังสือโต้แย้งข้อกล่าวหาขึ้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนตาม (ก) ส่งไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่งหรือสถานที่ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ การทำหนังสือโต้แย้งให้ใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะกำหนดวิธีการอื่นใดด้วยก็ได้

เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจรได้รับหนังสือโต้แย้งตามวรรคสองหากเจ้าพนักงานจราจรหรือหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจรยังคงยืนยันและเห็นสมควรดำเนินคดีต่อผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถผู้ใดให้ส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการฟ้องต่อศาลต่อไป แล้วแจ้งผลให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทราบ

เมื่อได้มีการชำระค่าปรับครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้คดีเป็นอันเลิกกัน และในกรณีที่มีการเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้ ให้ผู้ขับขี่นำหลักฐานการชำระค่าปรับไปขอรับใบอนุญาตขับขี่คืนจากเจ้าพนักงานจราจรผู้เรียกเก็บ ทั้งนี้ ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตขับขี่คืน ให้ถือว่าหลักฐานแสดงการชำระค่าปรับเป็นใบแทนใบอนุญาตขับขี่ที่มีกำหนดสิบวันนับแต่วันที่ชำระค่าปรับ

การรับชำระและการนำส่งเงินค่าปรับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมการขนส่งทางบกกำหนด

เงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่ง (๒) (ก) ให้อธิบดีกรมการขนส่งทางบกหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในอัตราร้อยละห้าของจำนวนเงินที่ได้รับโดยให้นำไปใช้จ่ายได้เช่นเดียวกับเงินงบประมาณตามระเบียบที่อธิบดีกรมการขนส่งทางบกกำหนดส่วนเงินที่เหลือให้นำส่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การดำเนินการใด ๆ ของเจ้าพนักงานจราจร และนายทะเบียนตามมาตรานี้สามารถใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใดตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและ กรมการขนส่งทางบกกำหนด”

ต่อกรณีดังกล่าว อาจกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. การแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 12 พ. ศ. 2562 นั้น โดยเฉพาะในมาตรา 140/1 ที่กำหนด เกี่ยวกับข้อสันนิษฐานทางกฎหมายไว้ว่า “....เมื่อเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งดังกล่าวแล้ว ให้สันนิษฐานว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถนั้นเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุ ในใบสั่ง เว้นแต่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถจะได้แจ้งต่อพนักงาน สอบสวนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับใบสั่งว่าผู้อื่นเป็นผู้ขับขี่ และผู้นั้นยอมรับว่าตนเป็นผู้ขับขี่ หรือในกรณี ที่ไม่มีผู้ใดยอมรับว่าเป็นผู้ขับขี่ เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถซึ่งไม่ใช่นิติบุคคล จะต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานสอบสวนเชื่อได้ว่า ตนเองมิได้เป็นผู้ขับขี่นั้น”

ด้วยความเคารพในความเห็น ของผู้สร้างฯ ผู้พิจารณาฯ และผู้ผ่านกฎหมายฯ ในมาตราดังกล่าว ผู้เขียนบทความไม่อาจจะเห็นพ้องด้วย อย่างยิ่งเนื่องจาก การกำหนดข้อสันนิษฐาน ดังกล่าว ถือเป็นการบัญญัติข้อกฎหมายที่ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปที่ได้รับการยอมรับในบรรดานานอารยประเทศ และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2562) ที่ กำหนด ให้ **บุคคลจะต้องถูกสันนิษฐานไว้ก่อนว่าสุจริตหรือบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ว่าผิด** หากใช่เป็นการตั้งข้อสันนิษฐาน ว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถนั้น เป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในใบสั่ง ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มี การสืบสวนสอบสวนและพิสูจน์ความผิดแต่อย่างใด การบัญญัติข้อกฎหมายเช่นนั้น เท่ากับเป็นการกลับหลักกฎหมาย โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของรถเป็นผู้ผิด จนกว่าจะพิสูจน์ตัวเองได้ว่า สุจริตหรือบริสุทธิ์ อีกทั้ง ยังกำหนดภาระหน้าที่ให้เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถ แจ้งต่อพนักงานสอบสวนภายใน 30 วัน ว่ามีผู้อื่นเป็นผู้ขับขี่ เท่ากับเป็นการ ผลักภาระในการนำสืบข้อเท็จจริง ซึ่งควรเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ในการสืบค้นหาข้อเท็จจริง เลกเช่นความผิดทางอาญาทั่วไป ซึ่งพนักงานสอบสวน มีหน้าที่สืบสวน/สอบสวนหาข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด หากใช่เป็นการผลักภาระ ให้แก่เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถ ต้องเป็นผู้กระทำการสืบสวน/สอบสวนหาผู้กระทำความผิดเอง และเมื่อสืบหาไม่ได้ก็ต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความผิดนั้นด้วยตัวเอง ทั้งที่ไม่มีกฎหมายใด หรือหลักกฎหมายใด เปิดช่องให้กระทำการเช่นนั้นได้

การออกกฎหมายดังกล่าว จึงถือเป็นการ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และละเมิดสิทธิของประชาชน อีกทั้งยังเป็นการกำหนด ภาระหน้าที่ในการนำสืบ ให้แก่ประชาชนที่เกี่ยวข้องโดยไม่สมควร และไม่มีกฎหมายรองรับให้กระทำการได้ดังกล่าวได้

2. ต่อกรณี การที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในขณะนั้น คือพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (พ.ศ. 2560) ได้กำหนดให้การที่มีการยื่นขอชำระภาษีประจำปีของรถยนต์ โดยให้ผู้มาติดต่อขอชำระภาษี หรือเจ้าของรถที่ติดค้างชำระค่าปรับตามใบสั่ง นั้น ให้นำทะเบียนของกรมขนส่งทางบก รับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถยนต์คันนั้นไว้ โดยออกหลักฐานชั่วคราวแทนการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีให้แก่เจ้าของรถ หรือตัวแทนเจ้าของรถ โดยให้มีอายุ 30 วันนับแต่วันที่ได้ออก (ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 141/1 แก้ไขเพิ่มเติมฯ) ทั้งนี้เพื่อให้ เจ้าของรถไปชำระค่าปรับตามที่กำหนด แล้วนำเอกสาร ที่ได้ชำระค่าปรับแล้วนั้น มายื่นขอรับเอกสารแสดงการเสียภาษีฉบับจริงต่อไป ต่อกรณีดังกล่าว นอกจาก เจ้าของรถ จะถูกสันนิษฐานว่าเป็นผู้ผิด และต้องเป็นผู้ชำระค่าปรับตามใบสั่ง ทั้งที่ยังไม่มีการพิสูจน์ความผิด โดยกระบวนการทางศาลแต่อย่างใด เท่ากับเป็นการให้อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาด เว้นแต่เจ้าของรถ ผู้ใดจะเห็นว่าตนไม่ได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง กับรถนั้น ให้ทำหนังสือโต้แย้งข้อกล่าวหา นั้นภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน แต่เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือหัวหน้า

เจ้าพนักงานจรรยา ยังกยืนยันและเห็นสมควรดำเนินคดี ต่อผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถ ให้ส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการฟ้องต่อศาลต่อไป

ด้วยความเคารพในความเห็นดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่า นอกจากจะเป็นการบีบบังคับทางอ้อม ให้เจ้าของรถไปชำระค่าปรับตามใบสั่ง ทั้ง ๆ ที่ ตนเองอาจไม่ใช่ผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจเป็นการชำระเพื่อตัดความรำคาญ หลีกเลียงความยุ่งยากและเพื่อให้ได้รับเอกสารการชำระภาษี ฉบับจริงมา หาได้เป็นการชำระค่าปรับตามใบสั่งอันเนื่องจากการกระทำความผิดของตนเอง การลงโทษโดยการปรับ จึงไม่สอดคล้องกับหลักการลงโทษทางอาญา ที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษจากการปรับ เกิดความเข็ดหลาบ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการขับขี่ให้ดีขึ้นแต่อย่างใด และหากเจ้าของรถ ให้การปฏิเสธต่อสู้โดยทำเป็นหนังสือโต้แย้งข้อกล่าวหา นั้น แต่เมื่อเจ้าพนักงานจรรยา หรือหัวหน้าเจ้าพนักงานจรรยา มีความเห็น ยืนยันและเห็นสมควรให้ดำเนินคดี เจ้าของรถต่อไป ย่อมเป็นการสร้างภาระในการต่อสู้คดีในชั้นศาลกับเจ้าของรถต่อไปในอนาคต

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติม และบัญญัติเป็นกฎหมาย ไม่ว่าจะโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. 2560 หรือมีการแก้ไข เพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 12 พ.ศ. 2562 ก็ตาม กฎหมายที่มีการแก้ไข ต่าง ๆ เหล่านั้น ย่อมมีผลบังคับเป็นกฎหมายตามที่มีการแก้ไขในเวลาต่อมา

ความสอดคล้องและความขัดแย้ง ต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย 48 มาตรา และบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติ จำนวน 3 บัญชี (บัญชีหนึ่ง ความผิดอาญาโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมาย 168 ฉบับ บัญชีสอง ความผิดอาญาโทษปรับสถานเดียว ตามกฎหมาย 33 ฉบับ และบัญชี 3 ความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามกฎหมาย 3 ฉบับ) ในที่นี้จะขอนำมากล่าว เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องนี้ได้แก่มติ 5 มาตรา 39 และมาตรา 41 ดังต่อไปนี้
มาตรา 5 “การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง การปรับเป็นพินัยไม่เป็นโทษทางอาญา”

มาตรา 39 “เมื่อพ้นกำหนด สามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามกฎหมายในบัญชี 1 ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญา ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้” และ

มาตรา 41 “ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี 1 และบัญชี 2

ท้ายพระราชบัญญัตินี้ ไม่รวมถึง

- (1) ความผิดที่มีโทษจำคุกหรือโทษที่สูงกว่าสำหรับกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำความผิด แต่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดเดียวกันนั้น
- (2) ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับ เมื่อกระทำความผิดอีกหรือเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดด้วย”

กล่าวโดยสรุปคือ

1. กำหนดให้ความผิดทางอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว และโทษปรับทางปกครองบางอย่าง เปลี่ยนเป็นการปรับเป็นพินัย โดยพิจารณาจากบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้
2. พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีผลบังคับใช้หลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา (คือภายหลังวันที่ 25 ตุลาคม 2565) เมื่อพ้นกำหนด 365 วันนับแต่วันประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา
3. พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็น พระราชบัญญัติ ที่อยู่ในบัญชี 1 ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ลำดับที่ 67 และความผิดตามมาตรา 141 ของพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 กำหนดโทษสำหรับความผิดนี้ ไว้ใน มาตรา 155 ความว่า “ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 141 โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท” ดังนั้น ความผิดตามมาตรา 141 ของพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเป็นความผิดทางอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ที่ต้องปรับเป็นโทษปรับทางพินัย
4. ตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้ การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ (ตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565) นั้นหมายความว่า กฎหมายใด ที่มีการกำหนดให้มีการดำเนินการก่อนหน้านี้อย่างไร ให้ ดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กล่าวคือการกำหนดให้มีการดำเนินการตามมาตรา 141 ของพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 ที่กำหนดให้ เจ้าพนักงานทะเบียนของกรมการขนส่งทางบกออกหลักฐานการชำระภาษีชั่วคราว ให้แก่เจ้าของรถที่มาดำเนินการชำระภาษีที่ยังมี การติดค้างไม่ชำระค่าปรับตามใบสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้นั้น จึงไม่สามารถดำเนินการได้ อีกต่อไป

ทั้งนี้เพราะเหตุว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ได้กำหนด หลักเกณฑ์ ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ที่จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้คือ (ก) ระดับ ความรุนแรง ของผลกระทบที่เกิดกับชุมชนหรือสังคม และพฤติกรรมอื่นที่เกี่ยวกับสภาพความผิด (ข) ความรู้สึกผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติการศึกษา อาชีพ การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งที่ เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด (ค) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิด และ (ง) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด (มาตรา 9 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มาตรา 19 บัญญัติไว้ว่า “เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่าการกระทำความผิดทางพินัยไม่ว่าความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาตามสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” และมาตรา 20 บัญญัติไว้อีกว่า “เมื่อดำเนินการตามมาตรา 19 แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ”

กล่าวคือ กฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ของผู้กระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิด และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหา

ดังนี้ การกำหนดข้อสันนิษฐานของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่ว่า หากเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถนั้น ได้รับใบสั่งดังกล่าวแล้ว ให้สันนิษฐาน ว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถเป็นผู้กระทำความผิด ตามที่ระบุไว้ในใบสั่ง เว้นแต่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถ จะได้แจ้งต่อพนักงานสอบสวนภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับใบสั่ง ว่าผู้อื่นเป็นผู้ขับขี่ และผู้นั้นยอมรับว่าตนเป็นผู้ขับขี่ (ตามมาตรา 140/1 ของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522) จึงเป็นข้อกฎหมายที่ขัดแย้งกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 อย่างชัดเจนและไม่สามารถดำเนินการ ดังกล่าวเช่นนั้นได้อีกต่อไปด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ คำสั่งปรับเป็นพินัยต้องประกอบไปด้วย (1) ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นความผิดทางพินัย (2) อัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ และจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดให้ต้องชำระ (3) ระยะเวลาที่ต้องชำระซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แต่ไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง (4) กระบวนการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการต่อไป ถ้าผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด (5) สิทธิในการขอผ่อนชำระตามมาตรา 9 วรรคสอง หรือการยื่นคำร้องขอต่อศาล ตามมาตรา 10 (6) รายละเอียดอื่นใดที่เห็นสมควรอันจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจสภาพแห่งการกระทำความผิดหรือที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกกล่าวหา (ตามมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565) ดังนี้ ใบสั่งของ พนักงานจราจรหรือเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการปรับเป็นพินัย จะต้องเปลี่ยนแบบฟอร์มให้เป็นไปตามข้อกฎหมายดังกล่าว นี้ด้วย กล่าวโดยสรุปคือคำสั่งปรับเป็นพินัยต้องประกอบไปด้วย (ก) ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (ข) อัตราค่าปรับที่กฎหมายบัญญัติไว้และจำนวนค่าปรับที่เจ้าหน้าที่กำหนด (ค) ระยะเวลาในการชำระ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 15 วันแต่ไม่เกิน 30 วัน (ง) กระบวนการที่จะดำเนินการต่อไปหากผู้กระทำความผิดปฏิเสธหรือไม่ชำระค่าปรับ (จ) สิทธิในการขอผ่อนชำระ หรือการยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อลดค่าปรับหรือขอทำงานบริการสังคม และ (ฉ) รายละเอียดอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเข้าใจ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, เอกสารจากเว็บไซต์)

และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหา (ตามมาตรา 20) ปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐานและส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งให้พนักงานอัยการ (ตามมาตรา 23) และเมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนคดีความผิดทางพินัยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหากพนักงานอัยการมีความเห็นควรสั่งฟ้อง สามารถดำเนินการเพื่อฟ้องคดีต่อศาลได้ต่อไป โดยจะมีหรือไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาลก็ได้ (ตามมาตรา 25)

บทสรุป

จากการที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ก่อให้เกิดผลดี แก่ประชาชนอันการเป็นการปกป้องสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และถือเป็นการยึดหลักกฎหมายที่พึงจะเป็นเพื่อแก้ไขการใช้อำนาจรัฐ ในการออกกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายในสมัยของการใช้อำนาจเผด็จการ ในการออกกฎหมาย โดยปราศจากหลักกฎหมายที่ถูกต้องชอบธรรมหรือหลักนิติธรรมในการออกกฎหมาย

ดังนี้ กรมการขนส่งทางบก จึงไม่อาจจะดำเนินการ ออกหลักฐานชั่วคราว ให้แก่เจ้าของรถ ที่มาดำเนินการชำระภาษีประจำปี แม้ว่ารถคันดังกล่าวจะมีการค้างชำระค่าปรับตามใบสั่งของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ตาม ประชาชนผู้ดำเนินการชำระภาษีรถยนต์ของตนเองประจำปี ย่อมต้อง ได้รับ หลักฐานการชำระภาษี (ฉบับจริง) จากกรมขนส่งทางบก เช่นเดียวกับที่เคยได้รับ ก่อนมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง มาตรา 141/1 โดย คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 14/2560 (ส่วนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะดำเนินการอย่างไรเกี่ยวกับใบสั่งของตนเองนั้น เป็นเรื่องที่ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องไปดำเนินแก้ไข ในส่วนที่เกี่ยวข้องเองต่อไป) ทั้งนี้ ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่ต้องดำเนินการแก้ไข พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ซึ่งโดยหลักการภายใต้กฎหมายฉบับนี้แล้ว ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 365 วัน (มาตรา 39) นับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (คือในวันที่ 25 ตุลาคม 2565) กล่าวอย่างง่าย ๆ คือ ควรจะต้องดำเนินให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2566 นี้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกฎหมายที่จะต้องดำเนินการแก้ไขมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งในความเป็นจริงอาจไม่สามารถดำเนินการได้ภายในเร็ววันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความสามารถในการดำเนินการ และจำนวนกฎหมายที่ต้องแก้ไข ของแต่ละส่วนราชการ

กระนั้นก็ตาม ความผิดอาญาที่เกิดขึ้นก่อนวันที่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นการปรับเป็นพินัย หากอยู่ในชั้นเปรียบเทียบ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ ดำเนินการปรับเป็นพินัย หากอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวนหรืออัยการให้ส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการปรับเป็นพินัย และหากอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ศาลพิจารณาปรับเป็นพินัย และให้ผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นการปรับเป็นพินัยพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และไม่ถือว่าเคย

ต้องคำพิพากษาว่าการกระทำความผิด ถ้าถูกกักขังแทนค่าปรับ ให้การกักขังสิ้นสุดลง ค่าปรับที่ยังไม่ชำระให้เป็นอันพับไป ทั้งนี้ อายุความการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นก่อนการเปลี่ยนเป็นการปรับเป็นพินัยให้เป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนเปลี่ยน เว้นแต่กฎหมายที่กำหนดโทษปรับทางปกครองใดไม่กำหนดอายุความไว้ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, เอกสารจากเว็บไซต์)

อนึ่ง การออกกฎหมายโดยคำนึงถึงแต่ความสะดวกของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่การทำงานของส่วนราชการโดยไม่คำนึงถึงหลักนิติธรรม หรือ Rule of law และหลักกฎหมายที่ถูกต้องชอบธรรม ซึ่งสร้างผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากจะเป็นการทำลาย หลักนิติธรรม สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ที่พึงมี พึงได้รับจากรัฐในการออกกฎหมายนั้น ๆ ยังทำให้เกิดความเสื่อมถอยและศรัทธา ในตัวของผู้ออกกฎหมาย และส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ ด้วย ดังนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสีย ไม่ว่าในชั้น ยกร่างกฎหมาย พิจารณากฎหมาย ตลอดจนให้ความเห็นชอบในกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้แก่ประชาชน จึงควรตระหนักในวิชาชีพและหน้าที่ของตนเองในความถูกต้อง เทียงธรรมของการบัญญัติกฎหมาย เพื่อความสงบสุขของประชาชนและบ้านเมืองโดยรวม

บรรณานุกรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.lawreform.go.th/www.kritsdika.go.th